




Assessment of Opportunities of Third-country Nationals' Integration in Lithuanian Labour Market

Arunas Pocius
Laima Okunevičiūtė-Neverauskienė

Institute of Labour and Social Research
Vilnius, 2012



Pranešimas parengtas remiantis projekto „Trečiųjų šalių piliečių integracijos į Lietuvos darbo rinką galimybių vertinimas, informacijos apie šią tikslinę grupę kaupimas ir palyginimas“ (projekto Nr. EIF/2009/3/18/RM/1) medžiaga, kuris buvo vykdomas, įgyvendinant Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai Lietuvoje 2009 m. metinę programą.



Trečiųjų šalių piliečių integracijos aspektai (remiantis trečiųjų šalių piliečių ir darbdavių tyrimų rezultatais)

Apklausų organizavimas

- **Vykdam darbdavių (atskirų institucijų vadovaujančio personalo) ir trečiųjų šalių piliečių apklausas, buvo suformuoti įmonių sąrašai.**
- ◆ **Įmonių sąrašų apklausai atrankos kriterijai - šalies įmonių ir jose dirbančių darbuotojų bei trečiųjų šalių piliečių pasiskirstymas pagal ekonomines veiklas.**
- ◆ **Atliekant tyrimą, buvo pasinaudota šiais anketavimo būdais:**
- ◆ **elektroniniu paštu, žodiniu ir paprastuoju anketavimu.**

APKLAUSŲ REZULTATAI



Apklausoje dalyvavusios projekto tikslinės grupės :

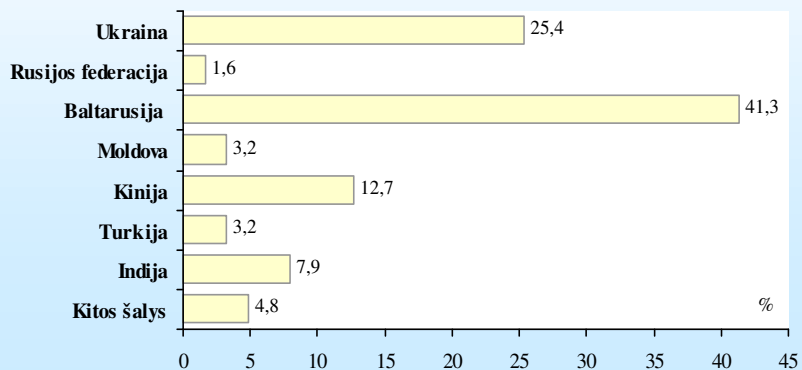
- ◆ Teisėtai Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys - trečiųjų šalių piliečiai, turintys leidimus laikinai gyventi Lietuvoje (įsidarbinę ir besimokantys asmenys);
- ◆ Darbdaviai (atskirų institucijų vadovaujantis personalas);
- ◆ Apklausoje dalyvavo apie 440 tikslinėms grupėms priklausančių asmenų.

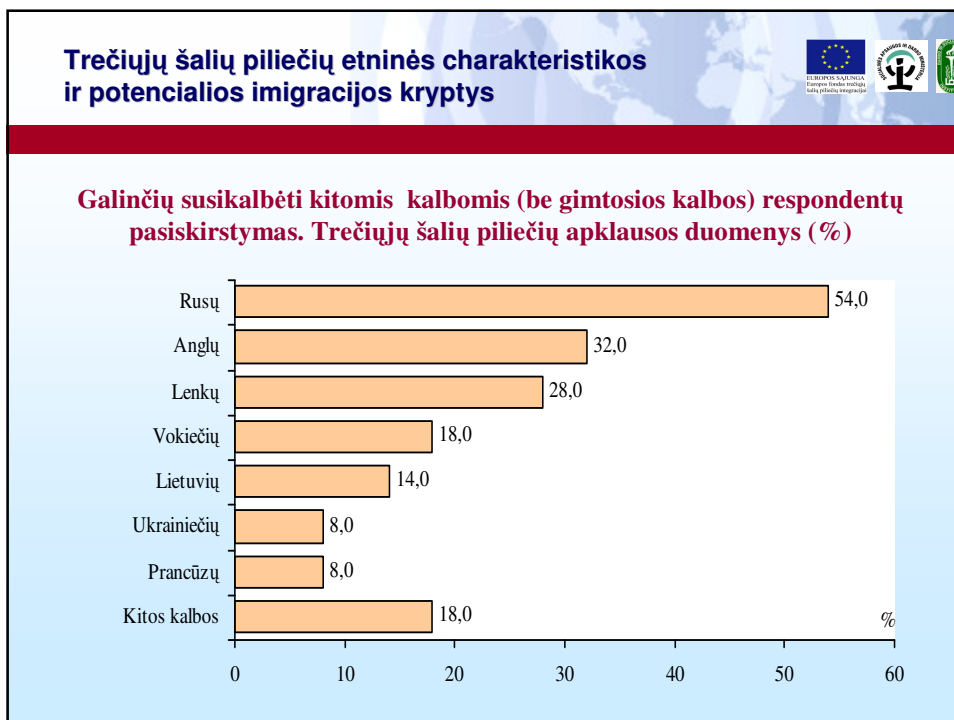
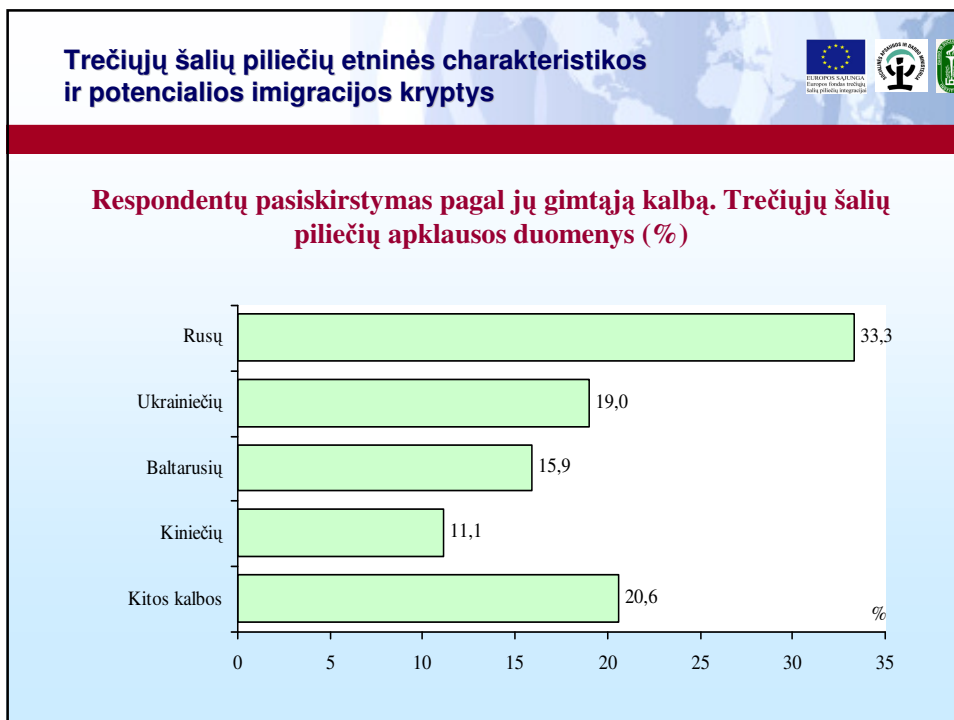
Įsidarbinusių trečiųjų šalių piliečių bei darbdavių (atskirų institucijų vadovaujančio personalo) tyrimų rezultatų analizė



Trečiųjų šalių piliečių etninės charakteristikos ir potencialios imigracijos kryptys

Respondentų pasiskirstymas pagal jų kilmės šalį. Trečiųjų šalių piliečių apklausos duomenys (%)

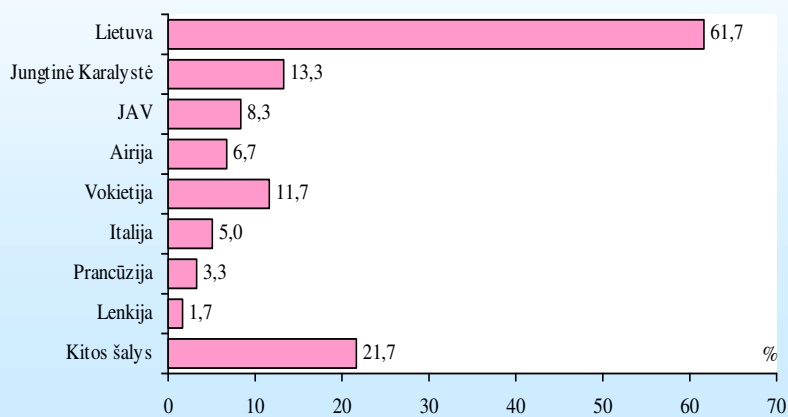




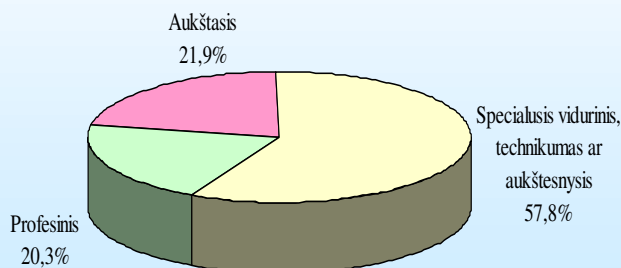
Trečiųjų šalių piliečių etninės charakteristikos ir potencialios imigracijos kryptys

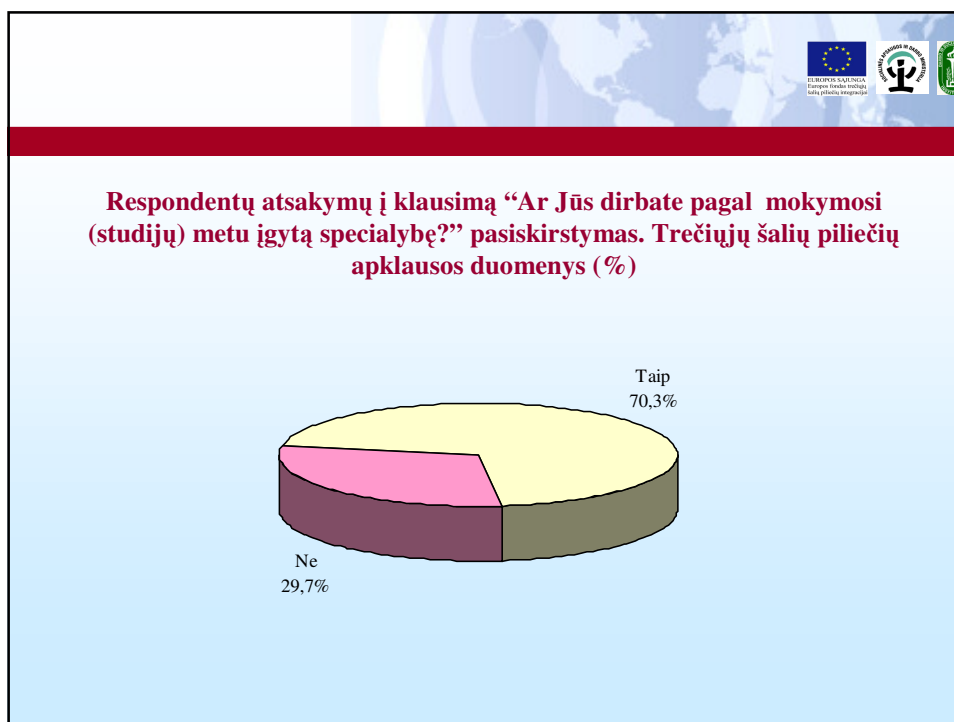


Įsidarbinimo prioritetai pagal atskiras šalis, esant laisvai pakartotinai trečiųjų šalių piliečių pasirinkimo galimybei (%)



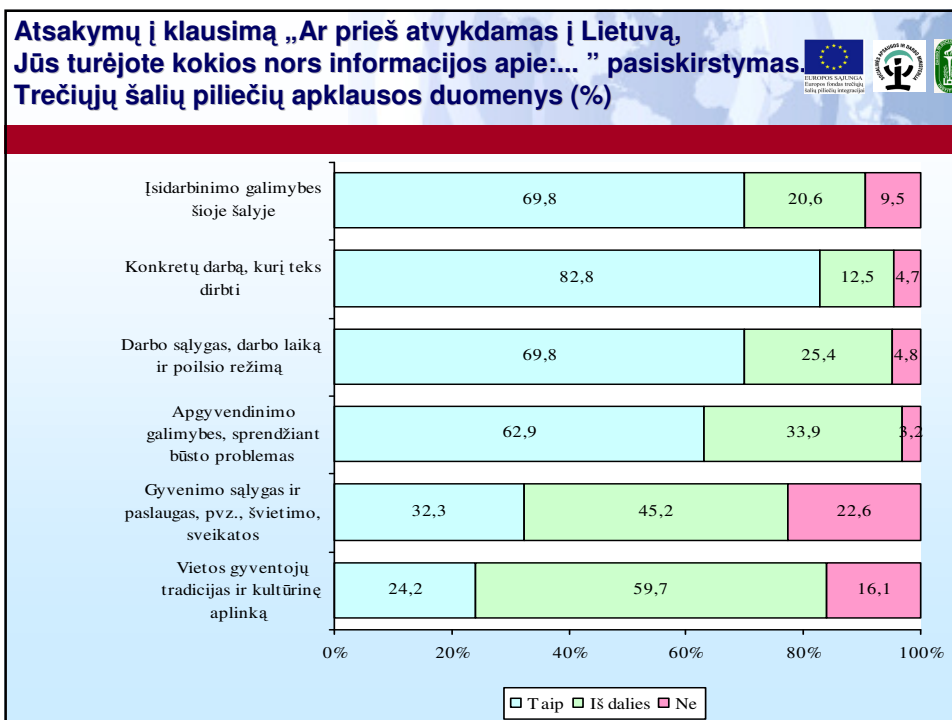
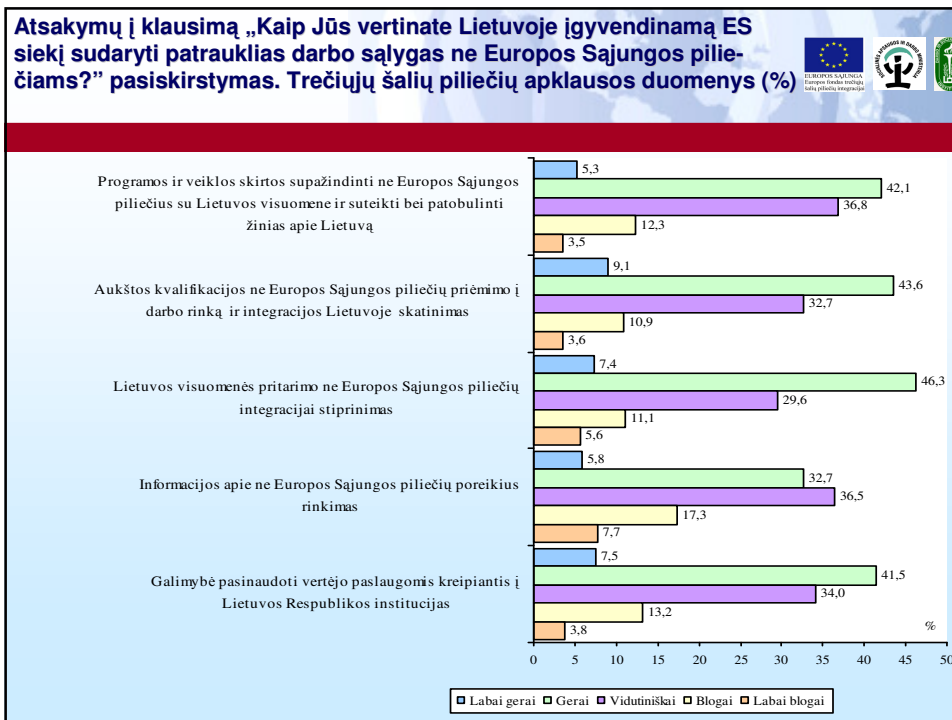
Respondentų pasiskirstymas pagal išsilavinimą. Trečiųjų šalių piliečių apklausos duomenys (%)

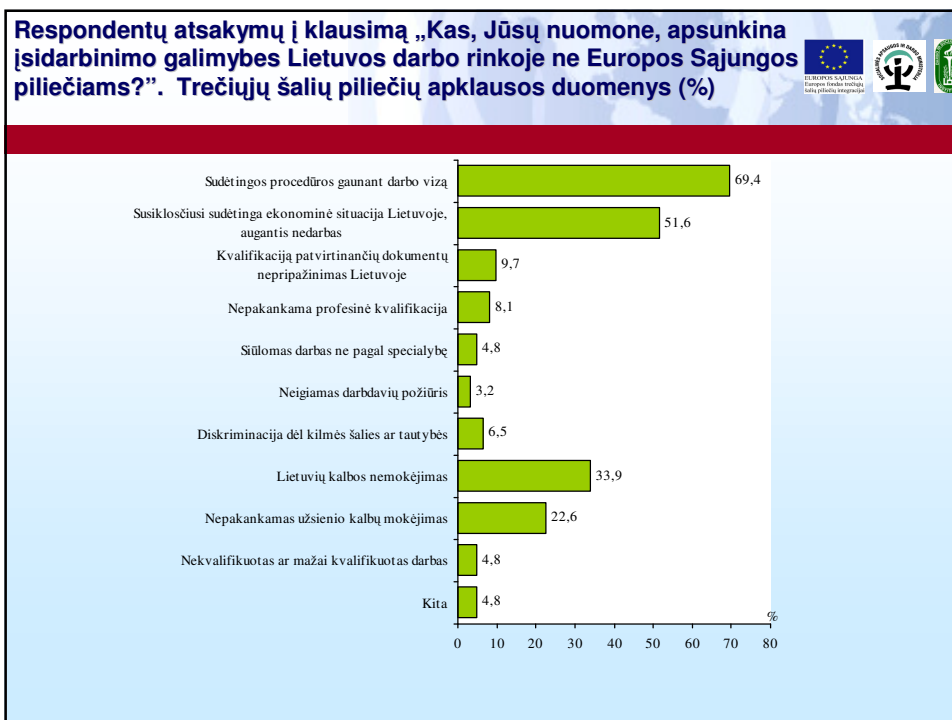
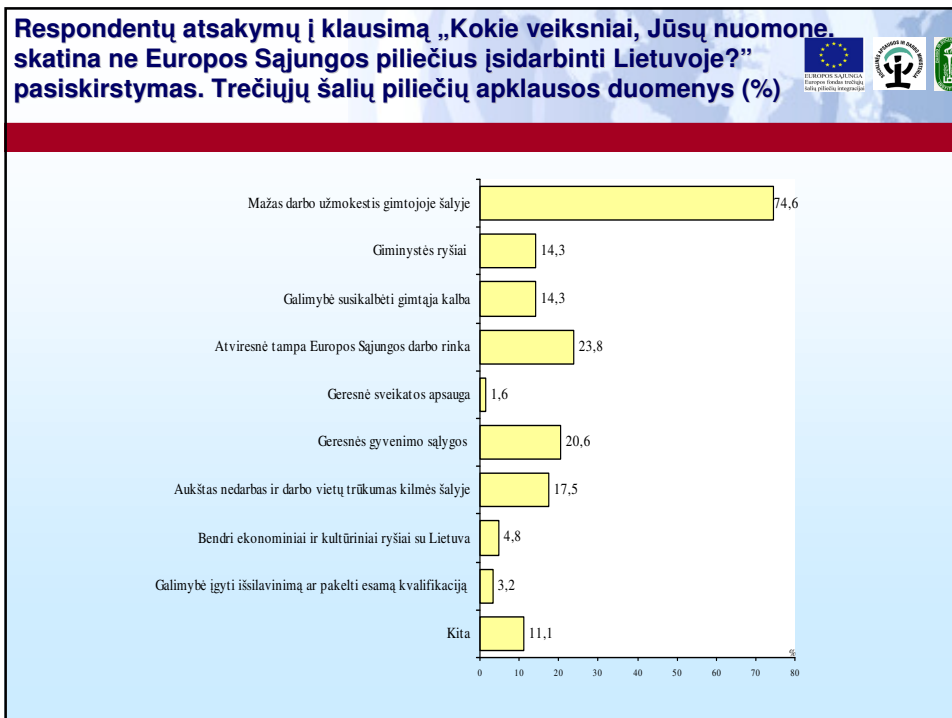


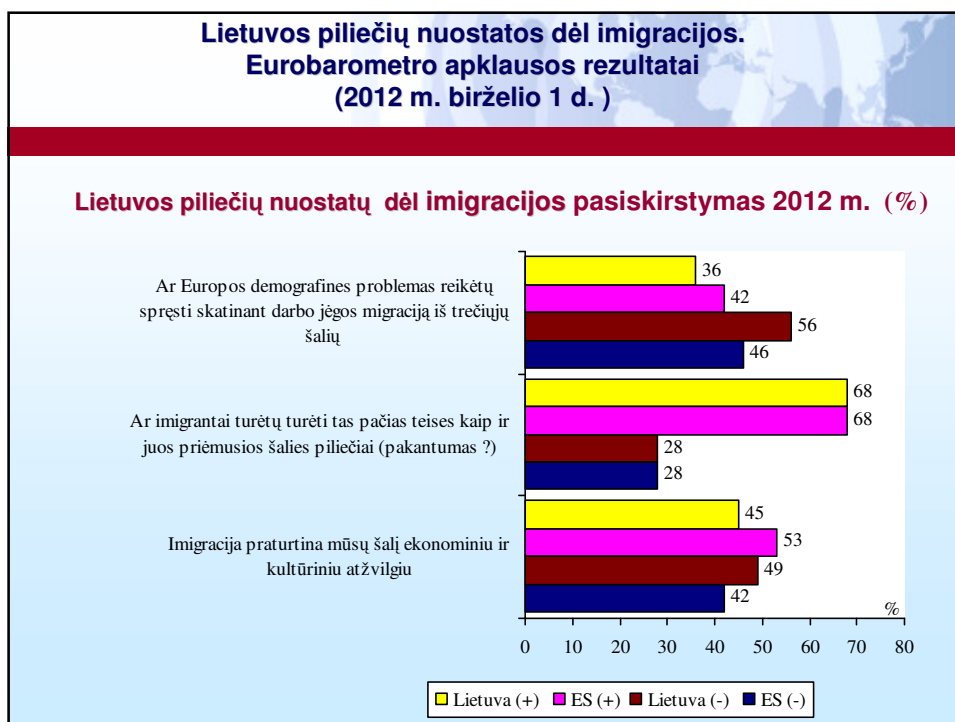
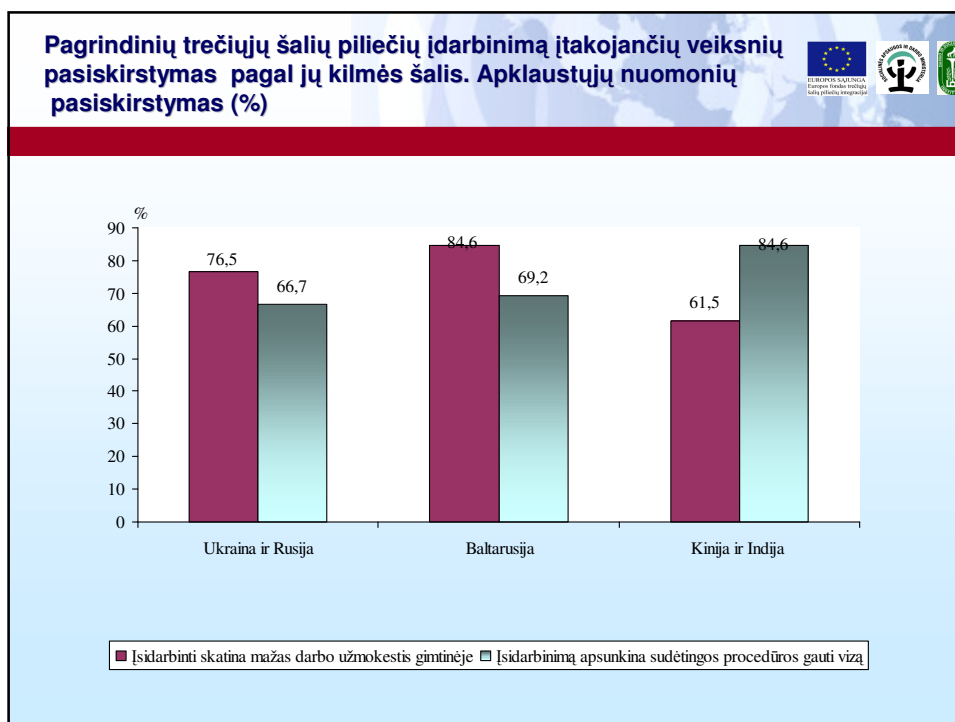


Įgytos ir faktinės profesinės struktūros neatitikimą rodo ir tai, kad, pvz., 27 proc. apklaustųjų turėjo vairuotojo ar vairuotojo ekspeditoriaus diplomus ir baigė šias specialybes, nors transporto sektoriuje* dirbo gerokai daugiau trečiųjų šalių piliečių (53 proc.). Kitos labiausiai paplitusios profesijos pagal apklausoje dalyvavusių asmenų diplomą – virėjas, inžinierius, šaltkalvis, technikas-mechanikas, laivų korpusų surinkėjas.

*Formaliai pagal galiojantį ekonominių veiklų klasifikatorių ši veikla apima ir sandėliavimą ir ryšius. Tačiau faktiškai trečiųjų šalių piliečių tyrime šio fakto galima ir nepaisyti, kadangi absoliuti dauguma šiai veiklai priskirtų apklaustųjų dirbo transporto sektoriuje vairuotojais.



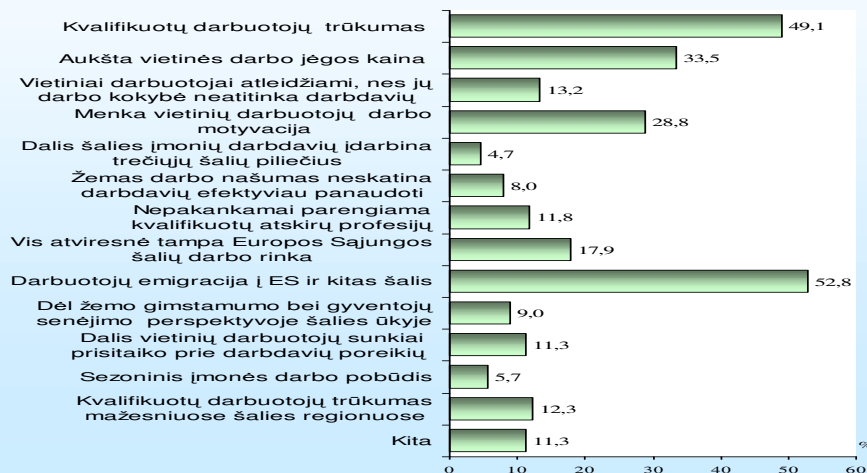




DARBDAVIŲ (ATSKIRŲ INSTITUCIJŲ VADOVAUJANČIO PERSONALO) TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ



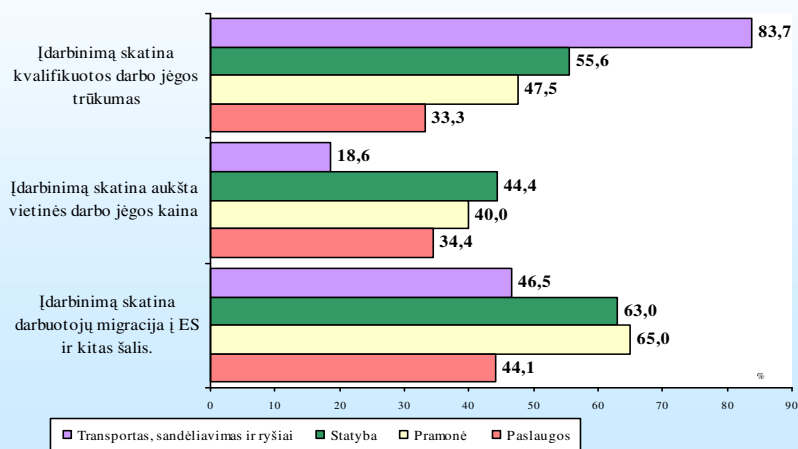
Darbdavių (įmonių vadovaujančio personalo darbuotojų) atsakymų į klausimą „Dėl kokių priežasčių, Jūsų nuomone, darbdaviai tiesiogiai suinteresuoti darbo išteklių iš trečiųjų šalių panaudojimu Lietuvos darbo rinkoje?“ pasiskirstymas (%)



Pagrindinių veiksnių, skatinančių darbdavių suinteresuotumą įdarbinti trečiųjų šalių piliečius pasiskirstymas pagal ekonomines veiklas.



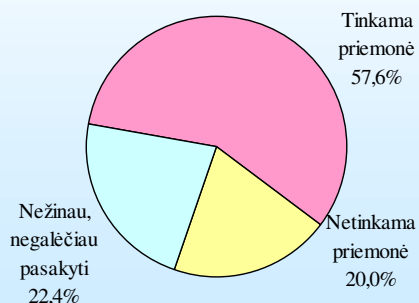
Darbdavių, išskyrusių atskirus veiksnius, nuomonių pasiskirstymas (%)



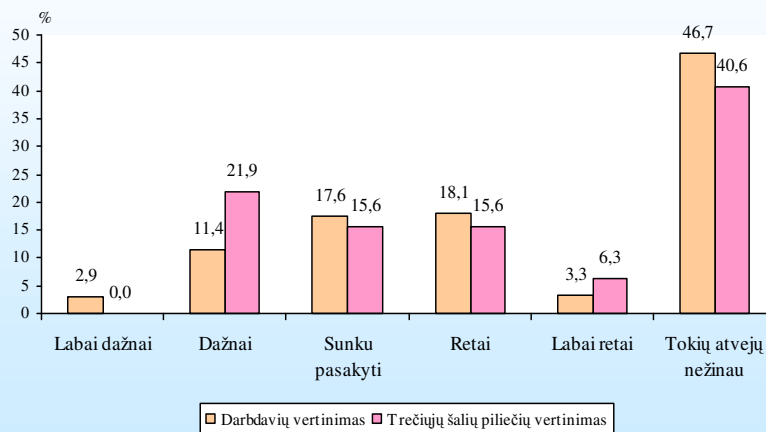
Trečiųjų šalių piliečių integracijos siekių įgyvendinimas



Darbdavių (įmonių vadovaujančio personalo darbuotojų) atsakymų į klausimą “Kaip Jūs vertinate asmenų iš trečiųjų (ne ES) šalių įdarbinimą sprendžiant darbo jėgos trūkumo problemą ekonomikos pakilimo laikotarpiu?” pasiskirstymas (%)



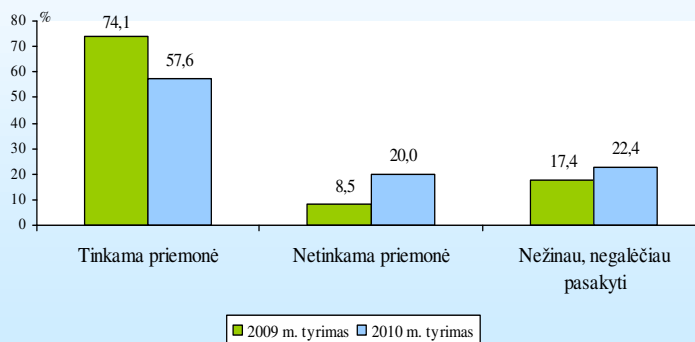
Kaip dažnai pasitaiko trečiųjų šalių piliečių diskriminacijos atvejai Lietuvos darbo rinkoje (atsakymų pasiskirstymas 2010 m. apklausų duomenimis, %)



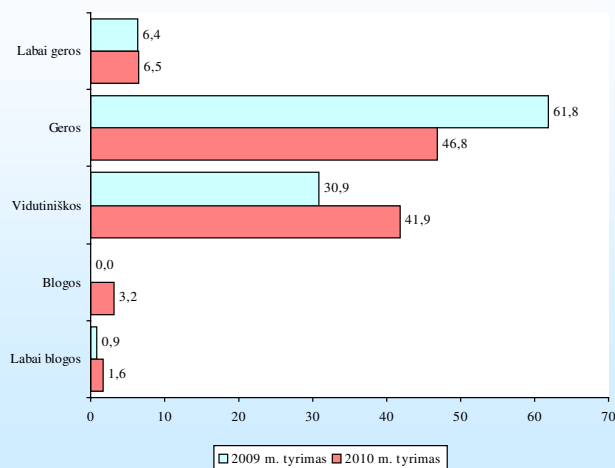
Darbdavių (įmonių vadovujančio personalo darbuotojų) atsakymų į klausimą „Kaip Jūs vertinate asmenų iš trečiųjų (ne ES) šalių įdarbinimą sprendžiant darbo jėgos trūkumo problemą ekonomikos pakilimo laikotarpiu?“ pasiskirstymas.

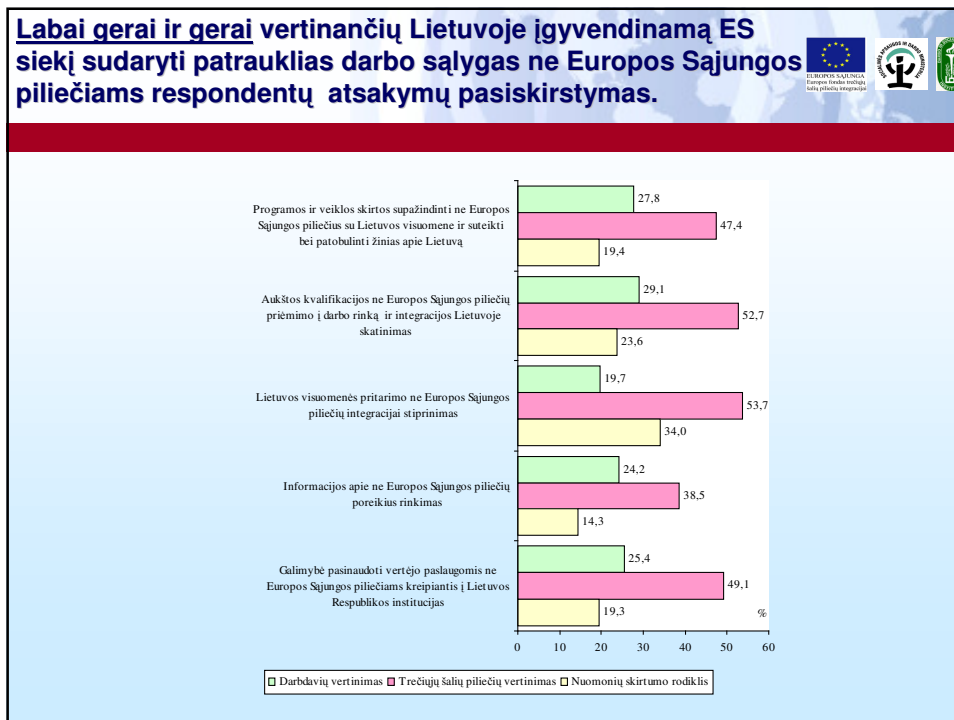
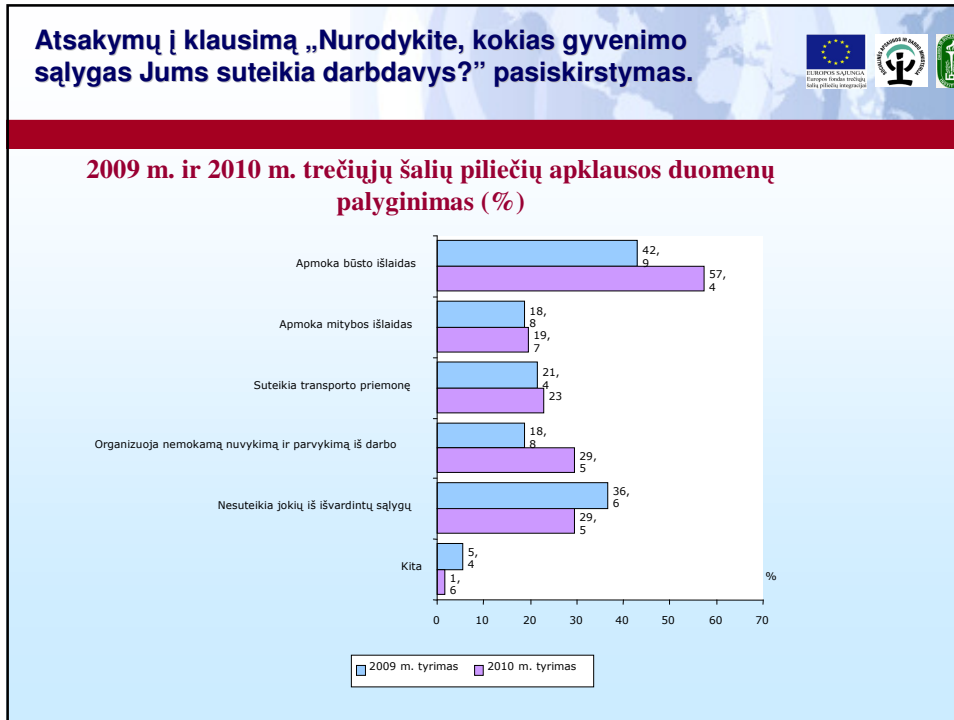


2009 m. ir 2010 m. darbdavių apklausos duomenų palyginimas (%)



Respondentų gyvenimo sąlygų Lietuvoje vertinimas. 2009 m. ir 2010 m. trečiųjų šalių piliečių apklausos duomenų palyginimas (%)

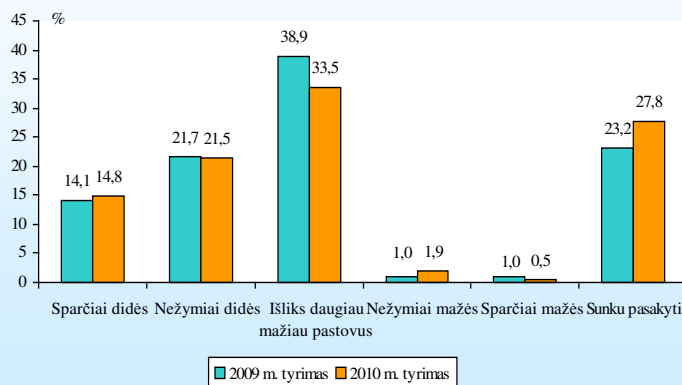




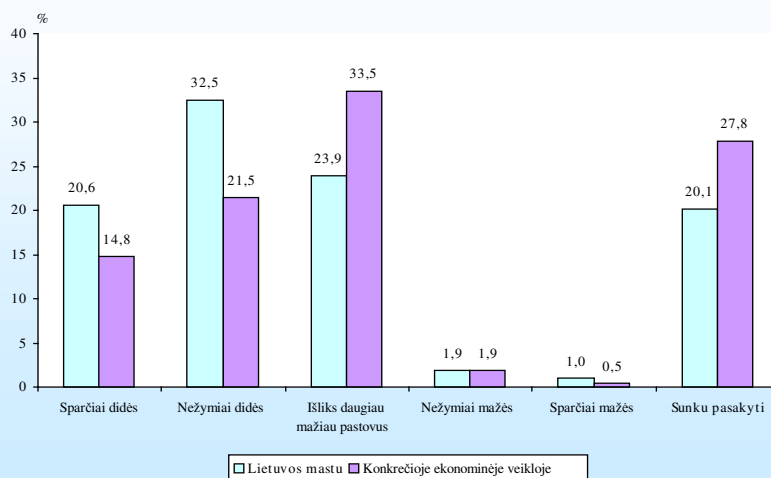
Darbdavių (įmonių vadovaujančio personalo darbuotojų) atsakymų į klausimą „Kaip keisis trečiųjų šalių darbuotojų poreikis konkrečioje ekonominėje veikloje, kuriai priklauso Jūsų įmonė, pasibaigus ekonominei krizei po penkerių metų?“ pasiskirstymas.

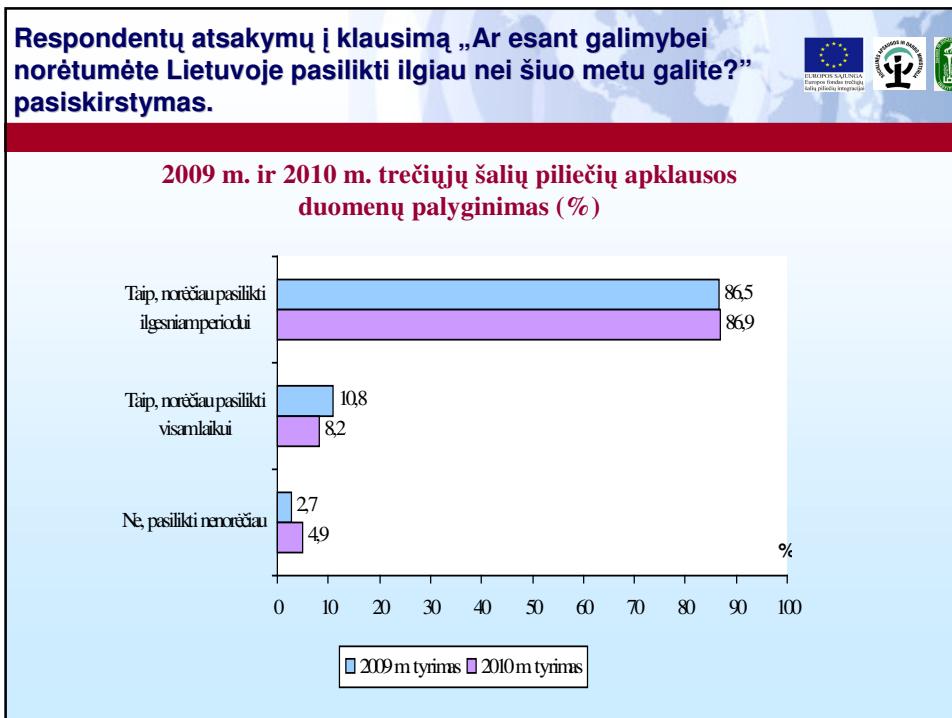


2009 m. ir 2010 m. darbdavių apklausos duomenų palyginimas (%)

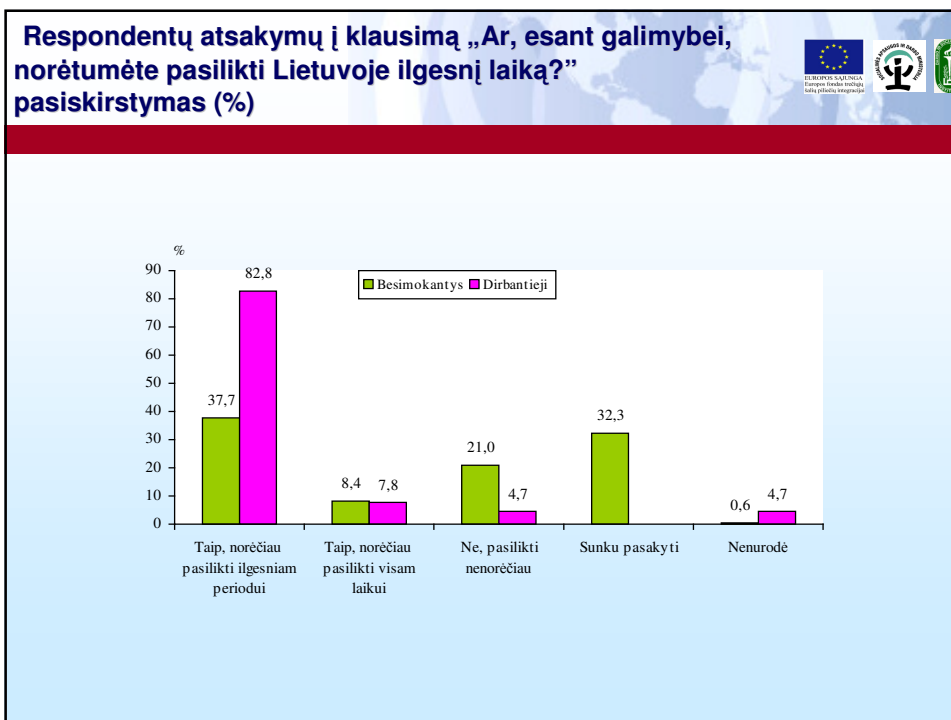
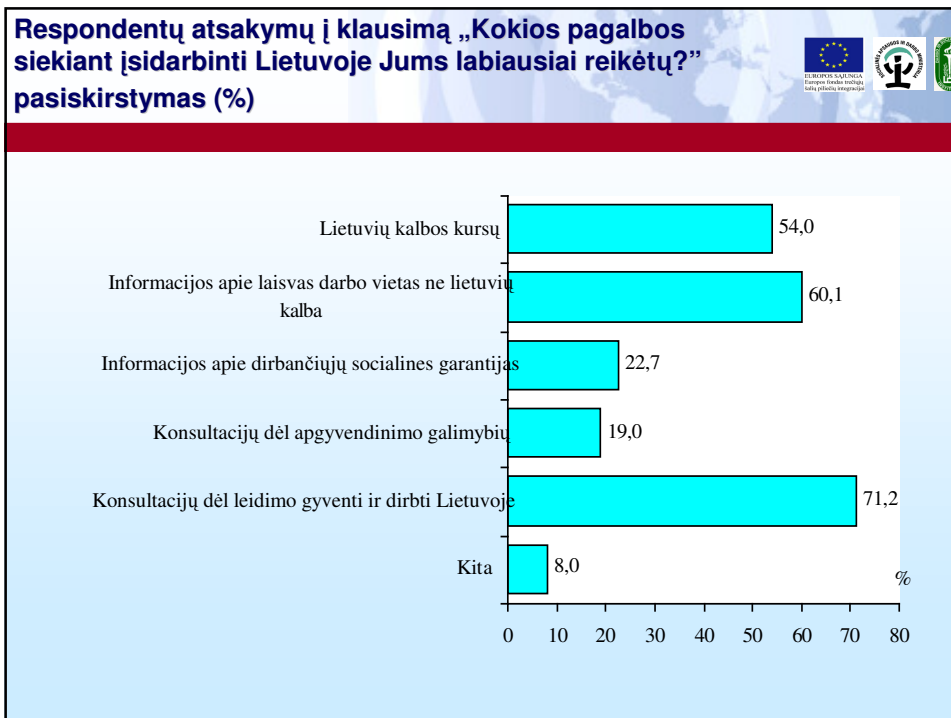


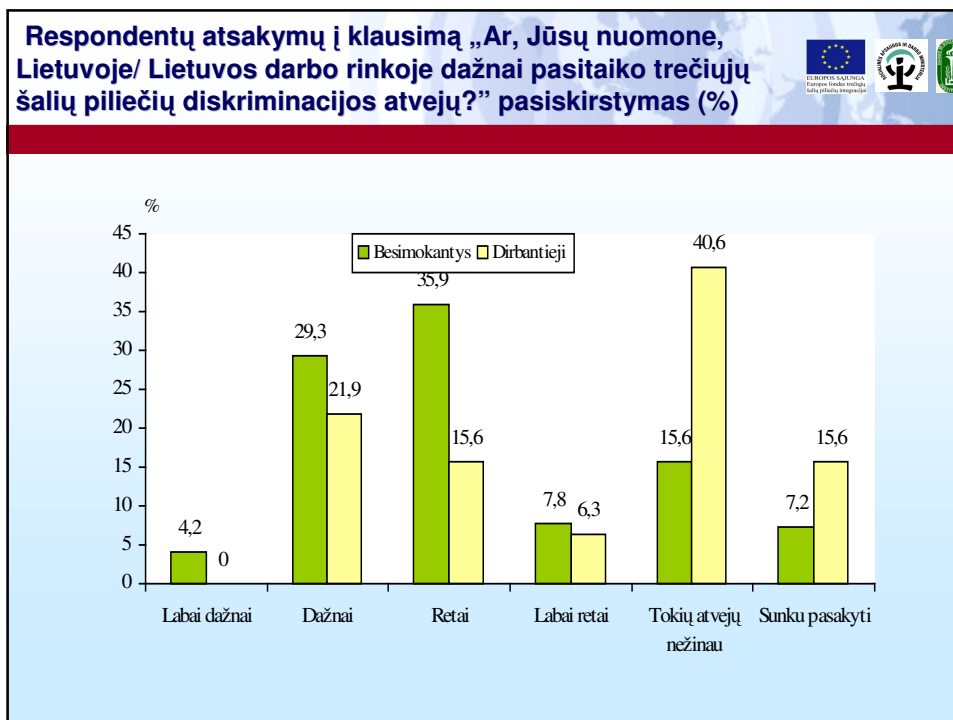
Darbdavių (įmonių vadovaujančio personalo darbuotojų) atsakymų į klausimą „Kaip keisis trečiųjų šalių darbuotojų poreikis Lietuvos mastu ir konkrečioje ekonominėje veikloje, kuriai priklauso Jūsų įmonė pasibaigus ekonominei krizei po penkerių metų?“ pasiskirstymas (%)





Trečiųjų šalių piliečių poreikių ir integracijos galimybių vertinimas (remiantis besimokančių trečiųjų šalių piliečių tyrimo rezultatais)





PROJEKTO ĮGYVENDINTŲ VEIKLŲ GALUTINIŲ IŠVADŲ SUFORMAVIMAS

PAGRINDINĖS IŠVADOS

1. Trečiųjų šalių piliečių integraciją į socialinę aplinką Lietuvoje yra vienpusė ir daugiausiai susijusi tik su darbine veikla. Pastarąjį faktą galima objektyviai paaikškinti tuo, kad laikinai įsidarbinantys trečiųjų šalių piliečiai gauna trumpalaikes darbo visas ir tai nėra sietina su platesne ilgalaikės socialinės integracijos plėtra.

PAGRINDINĖS IŠVADOS



2. Dabartiniu metu siekiant išvengti aukšto nedarbo, turėtų būti skatinama darbinė imigracija tų specialybių asmenų, kurių yra mūsų šalies darbo rinkoje yra trūkumas, tačiau ribojama ekonominė imigracija tų specialybių asmenų, kurių yra mūsų šalies darbo rinkoje yra perteklius (ypač jeigu Lietuvoje parengti darbuotojai yra aukštos kvalifikacijos).

PAGRINDINĖS IŠVADOS



3. Tačiau atsižvelgiant į blogėjančią demografinę situaciją mūsų šalyje, tolimesnėje perspektyvoje turėtų būtų formuojami ilgalaikiai imigracinės politikos planai, kuriuose būtų kompensuojami aukštos kvalifikacijos vietinių žmogiškųjų išteklių praradimai kompensuojant juos darbo jėgos resursais iš trečiųjų šalių, sudarant plačias galimybes atvykstančių užsieniečių ir jų šeimų socialinei integracijai Lietuvoje.



Dėkojame už dėmesį